

Pregledni rad
Primljeno 4.10.2016, prihvaćeno za objavljivanje 4.12.2016.

Mr. Mina Valjevac

Osnovna škola "Mak Dizdar", Zenica
valjevac.mina@gmail.com

Doc. dr. sc. Mensur Valjevac

Univerzitet u Zenici, Islamski pedagoški fakultet
valjevac.mensur@gmail.com

ODABRANOST I VRIJEDNOST EHLI-BEJTA

Sažetak

Slovom Kur'ana i Hadisa, Allahov poslanik Muhammed, s.a.v.s., najodabraniji je Allahov rob i poslanik, a njegova porodica, najodabranija porodica. Na njenu vrijednost indirektno i direktno ukazuju kur'anski ajeti i hadisi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alih ve selleme. Imperativ traženja blagoslova za Allahovog Poslanika, s.a.v.s., podrazumijva i traženje blagoslova za njegovu porodicu. Jedna od posebnih vrijednosti Ehli-bejta jeste i ta da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nagovijestio čovjeka u Posljednjem vremenu (ahiruz-zeman) iz njegovog Ehli-bejta koji će biti ispravno vođen i darovan (mehdijj) Zemlji i svim njenim stanovnicima, na kojoj će ponovo uspostaviti poremećenu ravnotežu i sklad i ispuniti je pravdom nakon što je bila ispunjena nepravdom. Neki potomci Allahovog Poslanik, s.a.v.s., koji su njegov Ehli-bejt, nisu dostojni svog porijekla. Moralni vjernici koji se grijeha čuvaju i strahuju od Allaha dio su njegove, s.a.v.s., blagoslovljene porodice. Ljubav prema Porodici Allahovog Poslanika, s.a.v.s., dužnost je, ali ona može imati i svoju suprotnost zbog njenog zanemarivanja, ali i krajnost zbog pretjerivanja.

Ključne riječi: Ehli-bejt, odabranost, vrijednost, moralnost, ljubav, odgovornost

UVOD

U arapskom jeziku, čiji se temelj nalazi u Kur'anu i hadisu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, termini kojima se označava porodica jesu: *al*, *'āile*, *usre* – porodica u općem smislu i *ehl* i *ehli-bejt*, porodica u užem smislu, doslovno: **porodica kuće**, tj. oni koji žive pod jednim krovom (*ve ehlul-bejti sukkānuhū*) (Es-Sehimi, 2004: 30).

Općeprihvaćeni termin u tradicionalnoj literaturi kojim se označava porodica Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, sadržan je u sintagmi *Ehlul-bejt*, ili kako je uobičajeno u bosanskom jeziku *Ehli-bejt*, čiji je doslovan prijevod *Porodica kuće*, a preneseni *Kućna porodica*. Njen uobičajeni prijevod u bosanskom jeziku jeste *Poslanikova porodica* ili *porodica Allahovog Poslanika*, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme.

Postoji više razloga zbog kojih smo se opredijelili za ovu temu. Kao prvo, to je sami značaj porodice Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, na koji jasno skreće pažnju Kur'an i Hadis:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

“Allah želi da od vas, o **porodico Poslanikova** (*ehlel-bejti*), **grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti.**” (Kur'an, El-Ahzab: 33)

أَمَّا بَعْدُ أَلَا أُنَبِّئُهَا النَّاسُ فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُّؤْتَمَرٌ أَن يَأْتِي رَسُولٌ رَبِّي فَأُجِيبُ وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ تَتَقَلَّبُونَ أَوْ هُمْ مَا كَتَبَ اللَّهُ فِيهِ الْهُدَى وَالنُّورَ فَحُذُوا بِكِتَابِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ وَأَهْلُ بَيْتِي أَذْكَرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي أَذْكَرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي

*O ljudi! Ja sam samo čovjek kojem će uskoro doći izaslanik njegova Gospodara i ja ću se odazvati. I ja vam ostavljam dva pologa: prvi je Allahova Knjiga, u njoj je Uputa i Svjetlo, pa se prihvatite Allahove Knjige i čvrsto je se pridržavajte! I moj **Ehli-bejt**. Opominjem vas Allahom na moj **Ehli-bejt**! Opominjem vas Allahom na moj **Ehli-bejt**! Opominjem vas Allahom na moj **Ehli-bejt**!* (Muslim En-Nejsaburi, 4/1873)

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِن تَمَسَّكُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الْآخَرِ كِتَابَ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَعِشْرَتِي أَهْلُ بَيْتِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرْدَا عَلَيَّ الْخَوْضَ فَاَنْظُرُوا كَيْفَ تَخْلُقُونِي فِيهِمَا

*Ostavljam vam ono čega, ako se budete držali, nećete poslije mene zalutati. Jedno od toga je uzvišenije od drugog: Allahova Knjiga koja je ispruženo uže sa Neba do Zemlje i **moje potomstvo – moj Ehli-bejt**. Njih dvoje se neće razdvojiti dok ne stignu do moga vrela, pa gledajte*

kako ćete me naslijediti u pogledu njih. (Et-Tirmizi, 5/663; Ibn Hanbel, 1999: 3/14)

Kao drugo, interes za ovu temu smatramo našom obavezom, jer mislimo, u duhu kur'ansko-hadiskih preporuka, da je jedna od primarnih zadataka svakog vjeroučitelja i nastavnika koji podučavaju djecu i studente islamskim vrijednostima, razvijanje ljubavi prema Učitelju svih vjeroučitelja, njegovoj porodici i Knjizi koja mu je objavljena:

ذَلِكَ الَّذِي يُبَيِّنُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَعْتَرَفْ حَسَنَةً نَّرَدُّ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ

To je ono čime Allah obveseljava robove Svoje koji vjeruju i čine dobra djela. Reci: 'Ne tražim od vas za to nikakvu nagradu, osim ljubavi prema rodbini.' A ko učini dobročinstvo, dodaćemo mu na njega dobro. Uistinu! Allah je Oprosnik, Zahvalni. (Kur'an, Eš-Šura: 23)

أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَىٰ ثَلَاثِ خِصَالٍ حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَحُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ فَإِنَّ حَمَلَةَ الْقُرْآنِ فِي ظِلِّ اللَّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ مَعَ أَنْبِيَائِهِ وَأَصْفِيَائِهِ

Odgajajte vašu djecu sa tri osobine: ljubavi prema vašem vjerovjesniku, ljubavi prema njegovoj porodici (ehli bejtihī) i učenju Kur'ana. Hafizi Kur'ana biće u Allahovom hladu, sa Allahovim vjerovjesnicima i odabranicima, u danu kada neće biti osim Njegova hlada. (El-Hejtemi, 1997: 2/496; El-Adžluni, 1988: 1/74)

أَحِبُّوا اللَّهَ لِمَا يَنْعِدُكُمْ مِنْ نِعَمِهِ وَأَحِبُّوا بَيْتَ اللَّهِ وَأَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي بِحُبِّي

Volite Allaha zbog Njegovih blagodati koje vam daje. Allahu za ljubav volite mene. Meni za ljubav volite moju kućnu porodicu (ehle bejtī). (Et-Tirmizi, 5/664; El-Hakim En-Nejsaburi, 1990: 3/162)

Pojedinačno o članovima Ehli-bejta napisano je i prevedeno više radova i nekoliko knjiga. Rahmetli Kasim Hadžić (Hadžić, 1988) i Abdulah Čelebić (Čelebić, 1986) napisali su radove posvećene Ehli-bejtu. Nažalost, o ovoj temi na bosankom jeziku, izuzev jednog zbornika radova, nema napisano nijedno zasebno djelo.

U spomenutom zborniku objavljeni su radovi izlagani na Međunarodnom simpoziju o Ehli-bejtu, kojeg je u Sarajevu organizovao Naučno-istraživački institut "Ibn Sina" 25. i 26. maja 2003. godine. Zbornik je naslovljen: *EHLI BEJT U BOSNI I HERCEGOVINI - Zbornik radova "Međunarodnog simpozija o Ehli bejtu"* održanog 25. i 26. maja 2003. godine u Sarajevu.

U Zborniku se govori o Ehli-bejtu iz različitih obzorja, počevši od

tefsira, preko teologije, *hadisa*, islamske filozofije, alhamijado književnosti, poezije pa sve do islamskog prava i umjetnosti. Također su primjetni i različiti pristupi i razumijevanja ovog fenomena. U našem radu mi ćemo istražiti i osvijetliti i neke druge segmente ovog istraživačkog problema koji nisu tretirani u ovome zborniku, ili su uzgred spomenuti.

ODABRANOST, VRIJEDNOST I ULOGA EHLI-BEJTA

Radi lakšeg razumijevanja tematike, prije samog govora o odabrano-
sti, vrijednosti, ulozi i pripadajućem mjestu Ehli-bejta, dat ćemo jed-
nu kraću odrednicu tog termina. Inače, samo definisanje pojma Ehli-
bejt povlači pitanje ko ulazi u sastav porodice Allahovog Poslanika,
sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, tj. njegova Ehli-bejta. Tom pitanju
posvećeno je jedno cijelo poglavlje u našem radu. Ukratko, prema na-
jargumentovanijem mišljenju, Ehli-bejt su:

مَنْ تَحَرَّمَ عَلَيْهِمُ الصَّدَقَةَ وَهُمْ أَزْوَاجُهُ وَذُرِّيَّتُهُ وَكُلُّ مُسْلِمٍ وَمُسْلِمَةٍ مِنْ نَسْلِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَهُمْ بَنُو
هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ...

Oni kojima je zabranjeno uzimanje milodara (*sadaka*); a to su: 1. njegove, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, žene, 2. njegovo potomstvo i 3. svaki musliman i muslimanka od Abdul-Muttalibovog potomstva, a oni su pripadnici plemena Benu Hašim...”

(El-Bedr, 2001: 6)

Ovo mišljenje zastupaju imami: Ebu Hanife, Šafija, Ahmed i neki učenjaci malikijske pravne škole. Inače, iza pradjeda Allahovog Po-
slanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, Hašima ostalo je jedino
potomstvo koje ide isključivo preko njegovog sina Šejbe, koji je daleko
poznatiji kao Abdul-Muttalib (Es-Sehimi, 2004: 33).

ODABRANOST PORIJEKLA

Allah Uzvišeni *stvara šta hoće, i On odabira* (Kur'an: El-Kasas, 68), a između svih stvorenja izabrao je ljude: *Mi smo sinove Ademove, doista, odlikovali... i dali im velike prednosti nad mnogima koje smo stvorili.* (Kur'an: El-Isra, 70) Od ljudi je odabrao vjernike (*el-mu'minūn*), od vjernika vjesnike (*el-enbijā*), od njih poslanike (*er-rusul*). *Neke od tih poslanika odlikovali smo više nego druge.* (Kur'an, El-Bekare: 253) Najodabraniji od njih je prvak svih poslanika i svih ljudi, Muham-

med, sallallahu alejhi ve selleme. Kako je posljednji Allahov poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, koji je poslan kao milost svim svjetovima, najodabraniji Allahov rob i Pečat svih ranijih poslanika, tako je i njegova porodica najodabranija porodica, a njegov odnos i postupanje prema porodici uzor i primjer svim generacijama muslimana do Sudnjeg dana. Allah Uzvišeni govori o odabranosti vjetrovjesničkih porodica:

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ

A Allah je odabrao Adema, i Nuha, i Ibrahimovu porodicu, i Imranovu porodicu nad ostalim svijetom – sve porod jedan do drugog – a Allah sve čuje i sve zna. (Kur'an, Ali Imran: 33–34)

Također, i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, jednom prilikom kada su Kurejšije govorile o svom porijeklu, istovremeno omalovažavajući (يَقُولُ الْقَائِلُ مِنْهُمْ إِنَّمَا مِثْلُ مُحَمَّدٍ مِثْلُ نُحْلَةٍ نَسَبَتْ فِي كِبَاءٍ) njegovo, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, pored svoje velike skromnosti, progovorio je o svojoj odabranosti i odabranosti kuće iz koje je potekao. Ashabi kažu da ga nisu nikad prije toga čuli da govori o svom porijeklu:

أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْخَلْقَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِ خَلْقِهِ وَجَعَلَهُمْ فِرْقَتَيْنِ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِ فِرْقَةٍ وَخَلَقَ الْقَبَائِلَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِ قَبِيلَةٍ وَجَعَلَهُمْ بِيُوتًا فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمْ بَيْتًا فَأَنَا خَيْرُكُمْ بَيْتًا وَخَيْرُكُمْ نَفْسًا

Ja sam Muhammed, sin Abdullaha ibn Abdul-Muttaliba. Allah Uzvišeni je stvorio stvorenja pa me uvrstio među najbolja Njegova stvorenja. Zatim ih je podijelio u dvije skupine, pa me stavio u bolju. Zatim je stvorio plemena, a mene stavio u najbolje pleme. Zatim ih je podijelio u porodice, a mene stavio u najbolju porodicu. Ja sam najbolji među vama porodicom, a i osobno. (Et-Tirmizi, 5/543 i 5/584; Ibn Hanbel, 1999: 1/210 i 4/165)

Hadis sličnog sadržaja zabilježio je i imami Muslim:

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ كِنَانَةَ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ وَاصْطَفَىٰ قُرَيْشًا مِنْ كِنَانَةَ وَاصْطَفَىٰ مِنْ قُرَيْشِ بَنِي هَاشِمٍ وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ

Allah je odabrao Kinanu od Ismailovih potomaka, Kurejša od Kinanih potomaka, a pleme Benu Hašim od Kurejša i mene je odabrao od Benu Hašima. (Muslim En-Nejsaburi, 4/1782)

O još užoj odabranosti govori i ovaj hadis:

إِنَّ اللَّهَ اخْتَارَنِي وَاخْتَارَنِي لِأَصْحَابِي، فَجَعَلَ لِي بَيْنَهُمْ وُزْرَاءَ، وَأَنْصَارًا وَأَصْهَارًا فَمَنْ سَبَّهُمْ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ

اللَّهُ وَالْمَلَائِكَةُ وَالنَّاسُ أَجْمَعِينَ لَا يُقْبَلُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفٌ وَلَا عَدْلٌ

Allah me je odabrao i odabrao mi je drugove, te mi među njima dao pomoćnike, pomagače i tazbinske srodnike (tj. žene, punice, svastike, zetove, šure i sl.). Onoga ko njih vrijeđa proklinje Allah, meleki i svi ljudi, i neće mu biti primljeni na Sudnjem danu ni farz ni nafile. (El-Hakim En-Nejsaburi, 1990: 3/732; Et-Taberani, 1983: 17/140)

Na navedeni ajet Ibni Kesir u svom Tefsiru donosi sljedeći komentar: “Allah Uzvišeni navodi da je On odabrao ove porodice nad drugima na Zemlji, pa je odabrao Adema, kojeg je Svojom rukom stvorio, udahnuo mu dušu, dao da mu se Njegovi meleci poklone, poučio ga svim imenima, nastanio u Džennetu, a zatim dao da izađe iz njega, u skladu sa Svojom mudrošću. On je odabrao Nuha, a.s., prvog poslanika, koga je poslao stanovnicima Zemlje pošto su oni obožavali kipove i Allahu druga pripisali. Odabrao je porodicu Ibrahimovu, te iz nje prvaka ljudskog roda, Pečata vjerovjesnika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve selleme, te porodicu Imranovu, pod kojom se misli na oca Merjeme bint Imran, majke Isaa bin Merjem, a.s.” (Ibn Kesir, 2000: 199)

VRIJEDNOST I ČISTOTA EHLI-BEJTA

“Muhammed, sallallahu alejhi ve selleme, Allahov je odabranik i miljenik. Nema ni najmanje sumnje da njegova porodica svojom slavom, ljepotom i porijeklom predstavlja potomstvo najčasnije kuće koja se pojavila na Zemlji. Zbog toga je veoma važno proučavanje različitih aspekata života njegove časne porodice.” (Halilović, 2010: 84)

Posebno i općenito o važnosti, značaju i pripadajućoj ulozi Ehli-bejta, porodice Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, direktno i indirektno govori više kur’anskih ajeta.

Prvi od tih ajeta je 61. iz sure Ali Imran, u kojem Allah Uzvišeni kaže:

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

A onima koji se s tobom budu o njemu raspravljali, pošto si već pravu istinu saznao, ti reci: ‘Hodite, pozvaćemo sinove naše i sinove vaše, i žene naše i žene vaše, a doći ćemo i mi, pa ćemo se usrdno pomoliti i Allahovo prokletstvo na one koji neistinu govore prizvati!’.

Ovaj ajet velika je pohvala vrijednosti nekoliko članova Ehli-bejta. Na-

ime, imami Muslim bilježi od Sa'd ibn Ebi Vekkasa, radijallahu anhu, da je rekao:

وَلَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ آيَةُ (فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ آبِنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ) دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيًّا
وَفَاطِمَةَ وَحَسَنًا وَحُسَيْنًا فَقَالَ اللَّهُمَّ هُوَ لِأَهْلِي

Kada je objavljen ovaj ajet: 'Ti reci: Hodite, pozvaćemo sinove naše i sinove vaše', Allahov poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, pozvao je Aliju, Fatimu, Hasana i Husejnu i rekao: 'Allahu, ovo je moja porodica.' (Muslim En-Nejsaburi, 4/1870)

Drugi je dio 33. ajeta sure *El-Ahzab* koji govori općenito o vrijednosti Ehli-bejta u kontekstu drugih ajeta koji govore o ženama Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, kao članova njegovog Ehli-bejta:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

Allah želi da od vas, o porodico Poslanikova, grijeh odstrani, i da vas potpuno očisti. Ovaj ajet naglašava jednu izuzetnu vrlinu i odliku Ehli-bejta kojom je Allah Uzvišeni ukazao počast porodici Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, s obzirom na to da ih je potpuno očistio od duhovne nečistote (*ridžs*) (Es-Sehimi, 2004: 50).

Ibn Hadžer el-Hejtemi, govoreći o značenju ovoga ajeta, naglašava:

هذه الآية منبع فضائل أهل البيت النبوي لاشتمالها على غرر من مآثرهم والاعتناء بشأنهم حيث ابتدئت بإنما المفيدة لحصر إرادته تعالى في أمرهم على إذهاب الرجس الذي هو الإثم أو الشك فيما يجب الإيمان به عنه وتطهيرهم من سائر الأخلاق والأحوال المذمومة

“Ovaj ajet je vrelo vrednota vjerovjesničkog Ehli-bejta, jer sadrži skup njihovih vrednota i pridaje im veliki značaj s obzirom da počinje sa česticom ‘*innemā* – samo’ koja implicira ograničavanje volje Uzvišenog samo na njih u pogledu odstranjivanja *ridžsa* koji znači grijeh ili sumnju u nešto što je obavezno vjerovati, te na njihovo potpuno očišćenje od drugih pokudenih osobnosti i stanja.” (El-Hejtemi, 1997: 2/425–6)

Mufesiri govore o četiri značenja duhovne nečistote (*ridžs*): a) vjerovanje u kojem se neko ili nešto pridružuje Allahu (*širk*); b) sami šejtan; c) prezrena djela (*el-ef'ālul-habīse*), kao što su nemoral i pokvarenost, bili javni ili tajni, te d) pokudene osobnosti (*el-ahlākuz-zemīme*), kao što je pohlepa, škrtost, zavidnost i dr. (Es-Sehimi, 2004: 50).

Treći ajet je 23. ajet sure *Eš-Šura*. On ukazuje na obavezu ljubavi prema Ehli-bejtu. U njemu Allah Uzvišeni kaže:

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ

Reci: 'Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim pažnje rodbinske.'

Što se tiče značenja ovog ajeta, imam Ibni Kesir kaže sljedeće: “Riječi Uzvišenog: *Reci: 'Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim pažnje rodbinske'*, tj. reci, Muhammede, mušricima nevjernika Kurejša; ja od vas za ovu obznanu i ovaj savjet vama ne tražim da mi date išta osim što je na vama da prestanete da me ometate i da dozvolite da dostavljam objavu svoga Gospodara. Ako mi u tome nećete pomoći, nemojte me bar ometati, zbog toga što su između nas rodbinske obaveze. Kaže El-Buhari prenoseći od Tavusa, koji je pričao o Ibn Abbasu, r.a., da je upitan o riječima Uzvišenog: *osim pažnje rodbinske!* Seid ibn-Džubejr kaže da *kurba* znači Muhammedovu porodicu. A Ibn Abbas reče da je on pogriješio, i da je jasno da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u svakom ogranku plemena Kurejšija imao rodbine, pa im je rekao: *Osim da održavate rodbinske veze između mene i vas.* Ovaj dio navodi samo El-Buhari. Prenose Ahmed i ostali, a slično kaže i Mudžahid, Ikrima, Katade i dr. El-Buhari također prenosi od Seida ibn Džubejra predanje koje znači da je on rekao da ove riječi znače: *Da me pazite u pogledu moje rodbine*, tj. da im činite dobročinstvo i da prema njima lijepo postupate... Ispravno je tumačenje ovoga ajeta kako ga je protumačio učenjak ovog ummeta i tumač Kur'ana Abdullah ibn Abbas, r.a., što je od njega prenio El-Buhari, kao što je to i spomenuto.¹ Ovim se ne negira preporuka prema Resulullahovoj porodici, naredba da im se čini dobročinstvo, da se poštuju i da im se odaju počasti. Oni su, uistinu, čisto potomstvo najčasnije kuće koja se na Zemlji pojavila; slavom, ljepotom i porijeklom. Posebno ako ta porodica živi istinskim sunnetom Vjerovjesnikovim, jasnim i veličanstvenim, kao što su to bili prethodnici poput Abbasa i njegovih sinova te Alije i njegovog potomstva, r.a., neka je Allah s njima svima zadovoljan. Potvrđeno je u dva Sahiha da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao u svojoj hutbi u Gadir Hummu:

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الشَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِثْرَتِي وَإِنَّهُمَا لَمْ يَنْفَرَا حَتَّىٰ يَرِدَا عَلَيَّ الْخَوْضَ

¹ Sejjid Kutb u svome tefsiru *Fi zilali-Kur'an*, komentarišući ove izjave ashaba, kaže: “Objašnjenje Ibn Abbasa (Bog bio zadovoljan njime), prihvatljivije je od objašnjenja Seida ibn Džubejra (Bog mu se smilovao), ali ja i dalje osjećam da je Seidovo značenje bliže i nježnije, a Allah bolje zna od nas šta se time misli.” (Qutb, 1999: 25/35)

Uistinu vam ostavljam dvije vrednote; Allahovu Knjigu i svoje potomstvo. Oni se uistinu razići neće, a prići će mome Havdu. Prenosi imam Ahmed od Abbasa ibn Abdul-Muttaliba, r.a., da je rekao: „Rekao sam: ‘O, Allahov Poslaniče, zaista se Kurejšije međusobno susreću s velikom radošću, a kad nas susretnu, njihova lica su takva da ih ne možemo prepoznati.’“ Zatim reče: „Te se naljutio Vjerovjesnik, s.a.v.s., žestoko i rekao:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يَدْخُلُ قَلْبَ رَجُلٍ الْإِيمَانَ حَتَّى يُحِبُّكُمْ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ

Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, neće iman ući u srce čovjeka dok vas radi Allaha i njegovog Poslanika ne zavoli.“ Prenosi El-Buhari od Ibn Omera, r.a., od Ebu Bekra es-Siddika, r.a., da je rekao: *Cijenite Muhammeda, s.a.v.s., cijeneći njegovu porodicu.* A u vjerodostojnom predanju stoji da je Es-Siddik, r.a., rekao Aliji, r.a.: *Tako mi Allaha, draža mi je rodbina Allahovog Poslanika nego da održavam rodbinske veze sa svojom rodbinom.* A Omer ibn El-Hattab, r.a., rekao je Abbasu, r.a.: *Tako mi Allaha, onoga dana kad si islam primio bilo mi je draže nego da je Hattab² primio islam. Jer, tvoje prihvatanje islama je milije Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve selleme, nego li El-Hattabovo prihvatanje islama.* (Ibn Kesir, 2000: 1206)

Asad, također, ističe da ovaj kur’anski ajet ima općenito značenje, pa kaže: “Dosl. ‘ljubav za one koji su blizu (*el-qurbā*)’. Neki mufessiri smatraju da ovo znači ‘oni koji su bliski *meni*’, tj. Muhammedov rod, međutim, nezavisno od prigovora da bi takav ‘osobni’ zahtjev bio u suprotnosti sa prethodnim vjerovanjem: ‘Nikakve nagrade ne tražim od vas’, namjerno ispuštanje bilo kakve posvojne zamjenice u odnosu na riječ *el-qurba* pokazuje da on nije ograničen ni na kakav osobni odnos već, prije, aludira na odnos zajednički *svim* ljudskim bićima, naime, čovjekove bližnje – pojam koji implicira temeljni etički postulat da međusobno brinemo o materijalnoj i duhovnoj dobrobiti.” (Asad, 2004: 746.)³

Također i drugi po značaju tradicionalni islamski izvor, tj. sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, govori o vriednosti i ulozi njegove, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, porodice. Mi smo u našem istraživanju došli do sljedećih rezultata.

2 Tj. njegov rođeni otac.

3 Mevdudi nudi sličnu interpretaciju: “Od vas ne zahtijevam nagrade osim toga da kroz tu objavu razvijete želju za približavanjem Allahu.” (*Prijevod Kur’ana sa tefsirima i komentarom na bosanskom jeziku*, 2001: 9/21129)

Imami Muslim prenosi jedan duži hadis kojeg je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, izgovorio na povratku s oprosnoh hadždža u oazi Humm. Hadis ćemo u cijelosti navesti u dijelu koji govori o članovima Porodice. U tom hadisu, između ostalog, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, kaže:

أَمَّا بَعْدُ أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِيَ رَسُولُ رَبِّي فَأُجِيبُ وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ تَمَلِّينَ أَوْهُمَا
كِتَابَ اللَّهِ فِيهِ الْهُدَى وَالنُّورُ فَحُدُّوا بِكِتَابِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ

O, ljudi! Ja sam samo čovjek kojem će uskoro doći izaslanik njegova Gospodara i ja ću se odazvati. Ja vam ostavljam dva pologa: prvi je Knjiga Uzvišenog Gospodara, u njoj je Uputa i Svjetlo, pa je prihvatite i čvrsto je se pridržavajte!

Zatim je poticao na pridržavanje i razvijanje ljubavi prema Allahovoj Knjizi, a potom je rekao:

وَأَهْلُ بَيْتِي أُذَكِّرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي أُذَكِّرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي أُذَكِّرُكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي

I druga stvar je moj Ehli-bejt. Opominjem vas Allahom na moj Ehli-bejt! Opominjem vas Allahom na moj Ehli-bejt! Opominjem vas Allahom na moj Ehli-bejt!

Et-Tirmizi prenosi od Zejda ibn Erkama, a imami Ahmed od Ebu Se'ida El-Hudrijja, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, rekao:

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِن تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الْآخِرِ كِتَابَ اللَّهِ حَبْلٌ مَمْدُودٌ مِنَ
السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَعِصْرَتِي أَهْلُ بَيْتِي وَلَنْ يَتَفَرَّقَا حَتَّى يَرْدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ فَإَنْظَرُوا كَيْفَ تَحْلُمُونِي فِيهِمَا

Ostavljam vam ono čega, ako se budete držali, nećete poslije mene zalutati. Jedno od toga je uzvišenije od drugog: Allahova Knjiga koja je ispruženo uže sa Neba do Zemlje i moje potomstvo – porodica moje kuće. Njih dvoje se neće razdvojiti dok ne stignu do moga vrela, pa gledajte kako ćete me naslijediti u pogledu njih.

U više predaja ovoga hadisa imami Ahmed, kao i imami Muslima na samom početku, to dvoje imenuju kao “dva pologa (*sekalejn*)” i “dva zastupnika (*halifetejn*)” (Jemani, 1998: 15).

Drugi hadis koji je mnogo prisutniji u literaturi:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ مَا إِنِ اغْتَصَمْتُمْ بِهِ فَلَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Ostavljam vam Knjigu Božiju i sunnet Njegovog Poslanika. Ako ih se budete pridržavali, nikada nećete zalutati., Allahov Poslanik, sallalla-

hu alejhi ve alihi ve selleme, izrekao je prilikom poznatog govora koji je održao na Arefatu, za vrijeme oprosnog hadždža (Hejkel, 2004: 531; El-Hakim En-Nejsaburi, 1990: 1/171).

U jednoj predaji Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, usporedio je svoju porodicu s lađom Nuha, alejhis-selam:

مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي مَثَلُ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا عَرِقَ

Primjer moje porodice je kao primjer Nuhove lađe. Ko se ukrca na nju spasit će se, a ko izostane utopit će se. (El-Hakim En-Nejsaburi, 1990: 2/373)

Imperativ koji nam je došao od Allaha Uzvišenog, u čijem izvršavanju sudjeluje i Allah Uzvišeni, jeste donošenje salavata na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, što svakako ukazuje na važnost i značaj toga imperativa, ali i vrijednost njegova izvršavanja. Allah Uzvišeni kaže:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

Allah i Njegovi meleki blagosiljaju Vjerovjesnika, o vjernici, blagosiljajte ga i vi, i pozdrave mu šalžite! (Kur'an, El-Ahzab: 56)

Koliko je vrijedna i odabrana porodice Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, govori i činjenica da je, objašnjavajući način izvršavanja te Allahove naredbe, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, pored sebe spomenuo i svoju porodicu.

Naime, “u 19 različitih predaja zabilježenih u poznatim hadiskim zbirkama o načinu donošenja salavata, u kojima Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, odgovarajući na upit ashaba kako se donose salavati na njega, pored sebe on spominje i svoju porodicu (*al* ili *ehli-bejt*), sallallahu alejhi ve selleme.” (Valjevac, 2004: 21–2)

Na upit kako se donose salavati i blagoslovi na njega, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, odgovorio je:

قُولُوا لِلَّهِمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ
اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Učite: Allahu blagosiljaj Muhammeda i njegovu porodicu kao što si blagosiljao Ibrahima i njegovu porodicu. Ti si Hvaljeni i Slavljeni. Allahu, daj bereket Muhammedu i njegovoj porodici kao što si dao bereket Ibrahimu i porodici Ibrahimovoj. Ti si Hvaljeni i Slavljeni. (El-Buhari, 1987: 3/1233)

U nekim predajama ovoga hadisa Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, označio je svoju porodicu kao svoje žene i svoje potomstvo:

قُولُوا لِلَّهِمْ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Učite: Allahu, blagosiljaj Muhammeda, njegove žene i potomstvo kao što si blagosiljao porodicu Ibrahimovu i daj bereket Muhammedu, njegovim ženama i potomstvu kao što si dao bereket porodici Ibrahimovoj. Ti si Hvaljeni i Slavljeni. (El-Buhari, 1987: 3/1232; 5/2339)

Imami Šafija spjevao je sljedeće stihove:

يا آل بيت رسول الله حبيكم... فرض من الله في القرآن أنزله
يكفيكم من عظيم القدر أنكم... من لم يصل عليكم لا صلاة له

Porodico kuće Allahova Poslanika!

Ljubav prema Vama dužnost je koju Allah u Kur'anu objavi.

Dovoljno vrijednosti je Vama to

da onaj ko i na Vas salavate ne donosi i nema salavata. (Valjevac, 2004: 22)

Dakle, donošenje salavata na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, dužnost je (*fard*) ustanovljena jasnim kur'anskim tekstom. Donošenje salavata na porodicu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, utvrđeno je Sunnetom.⁴

Jedna od posebnih vrijednosti Ehli-bejta jeste i ta da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, nagovijestio čovjeka u Posljednjem vremenu (*ahiruz-zeman*) iz njegovog Ehli-bejta, koji će biti ispravno vođen i darovan (*mehdijj*) Zemlji i svim njenim stanovnicima, na kojoj će ponovo uspostaviti poremećenu ravnotežu i sklad i ispuniti je pravdom nakon što je bila ispunjena nepravdom.

Ti hadisi potvrđuju vrijednost Ehli-bejta, ali su i argument da su potomci Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, nje-

⁴ Po hanefijskom mezhebu, učenje Kur'ana u namazu stroga je dužnost, a izgovaranje *amin* je sunnet (Tuhmaz, 2002: 273). Po jednom objašnjenju, *amin* se za imamom izgovara u sebi kako bi se napravila razlika između *farza* i *sunneta*. U pojedinim našim džematima, na imamovu komandu, džemat uglas izgovori salavat na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, riječima: ALLAHUMME SALLI ALA SEJJIDINA MUHAMMED, a zatim svako u sebi donese salavat na njegovu porodicu: VE ALA ALI SEJJIDINA MUHAMMED.

gov Ehli-bejt, samo ako su dostojni i dosljedni:

الْمَهْدِيُّ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ يُصَلِّحُهُ اللَّهُ فِي لَيْلَةٍ

Mehdijja je od nas; kućne porodice (ehli-bejt). Allah će mu dati uspjeh i dobro u jednoj noći. (El-Kazvini, 2/1367; Ibn Hanbel, 1999: 1/84)

Abdullah ibn Mes'ud kazuje: “Dok smo bili kod Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, došlo je nekoliko mladića iz Benu Hašima. Kada ih je ugledao, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve selleme, zaplakao je i boja mu se promijenila. Rekao sam: ‘Vidimo na tvome licu nešto što nam nije drago?’ Odgovorio je:

إِنَّا أَهْلُ بَيْتِ اخْتَارَ اللَّهُ لَنَا الْآخِرَةَ عَلَى الدُّنْيَا وَإِنَّ أَهْلَ بَيْتِي سَيَمْلِكُونَ بَعْدِي بِلَاءٌ وَتَشْرِيدًا وَتَضْرِبًا حَتَّى يَأْتِيَ قَوْمٌ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ مَعَهُمْ رَايَاتٌ سُودٌ فَيَسْأَلُونَ الْحَيَّرَ فَلَا يُعْطُونَهُ فَيَقْتَاتِلُونَ فَيُهَيَّبُونَ مَا سَأَلُوا فَلَا يَنْقَبِلُونَهُ حَتَّى يَدْفَعُوهَا إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي فَيَمْلِكُونَهَا قِسْطًا كَمَا مَلَكُوهَا جَوْرًا فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَلْيَأْتِهِمْ وَلَوْ حَبْنُوا عَلَى الثَّلَجِ

Mi smo, uistinu, Ehli-bejt. Allah nam je odabrao ahiret nad dunjalukom. Moja kućna porodica će se poslije mene sresti sa belajima, odbacivanjem i progonima sve dok se ne pojavi sa istoka jedan narod koji će nositi crne zastave. Tražiće dobra (hajr), ali im neće biti dato. Boriće se i pobijediti, pa će im se davati ono što su tražili, ali ga neće prihvatiti sve dok ga ne predaju jednom čovjeku iz moje kućne porodice (ehli bejtī). On će je ispuniti pravdom, kako su je oni napunili nepravdom. Ko od vas to dočeka, neka im ide, makar pužući po snijegu i ledu. (El-Kazvini, 2/1366)

Mehdijja je potomak iz Ehli-bejta Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, preko kćerke hazreti Fatime, radijallahu anha:

الْمَهْدِيُّ مِنْ عَشِيرَتِي مِنْ وَلَدِ فَاطِمَةَ

Mehdijja je iz mog potomstva od Fatimine djece. (Es-Sidžistani, 2/495)

U akaidskim djelima o imamu Mehdijsi najčešće se govori kao o prvom od velikih predznaka Dana posljednjeg (El-Vabil, 2001: 249–273). Analizirajući male predznake Dana posljednjeg (Sedić, 1996), možemo reći da je ostalo vrlo malo događaja koje je najavio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, prije izlaska i pojave Mehdijsa.

Navest ćemo još neke hadise koji govore o imami Mehdijsi: “Bili smo kod Džabira ibn Abdullaha, pa je rekao: ‘Možda će skoro doći vrijeme kada Iračanima neće moći stići ni roba ni novac.’ Pitali smo: ‘Odatle to?’ Odgovorio je: ‘Od stranaca nearapa (el-’adžem).’ Nastavio je: ‘Možda će skoro doći vrijeme kada stanovnicima Šama neće moći stići

novac niti roba.’ Pitali smo: ‘Odakle to?’ Odgovorio je: ‘Od Bizantina-
ca (er-rum).’ Zatim je malo zašutio, pa onda rekao: ‘Rekao je Allahov
Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme:

يَكُونُ فِي آخِرِ أُمَّتِي خَلِيفَةً يَخْبِي الْمَالَ حَثِيثًا لَا يَبْعُدُهُ عَدَدًا

*Na kraju moga ummeta biće jedan halifa koji će dijeliti imetak pre-
grštom, ne brojeći ga.’“ (Muslim En-Nejsaburi, 4/2234)*

U drugoj predaji Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, kaže:

مَنْعَتِ الْعِرَاقُ دِرْهَمَهَا وَقَفِيمِزَهَا وَمَنْعَتِ الشَّامُ مُدْيَنَهَا وَدَيْنَارَهَا وَمَنْعَتِ مِصْرُ إِزْدَبَنَهَا وَدَيْنَارَهَا وَعُدَّتُمْ
مِنْ حَيْثُ بَدَأْتُمْ وَعُدَّتُمْ مِنْ حَيْثُ بَدَأْتُمْ

*Irak će biti uskraćen novca i robe. Šam će biti uskraćen robe i novca.
Egipat će biti uskraćen robe i novca, a vi ćete se povratiti odakle ste i
krenuli. I vi ćete se povratiti odakle ste i krenuli! I vi ćete se povratiti
odakle ste i krenuli! (Muslim En-Nejsaburi, 4/2220)*

Osim toga što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selle-
me, skrenuo pažnju svojim savremeniciima, tj. ashabima, radijallahu
anhum edžeme’in, na svoj Ehli-bejt, ta obaveza se odnosi i na kasnije
generacije, jer su članovi Ehli-bejta i dosljedni potomci Allahovog Po-
slanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, do Sudnjega dana. O tome
nam govori i ova predaja, kao i dio ranije navedene predaje:

حَيْرُكُمْ حَيْرُكُمْ لِأَهْلِي مِنْ بَعْدِي

*Najbolji među vama je onaj koji bude najbolji mojoj porodici poslije
mene, (El-Hakim En-Nejsaburi, 1990: 3/352); ... (فَانظُرُوا كَيْفَ تَخْلُقُونِي فِيهِمَا) ...
pa gledajte kako ćete me naslijediti u pogledu njih.*

Također, jedna od odlika Ehli-bejta jeste poseban bereket koji prati
one njihove potomke koji idu preko hazreti Fatime, a zahvaljujući dovi
Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, koju je prou-
čio prilikom njenog vjenčanja sa hazreti Alijom, radijallahu anhuma.
Ta dova glasi:

اللَّهُمَّ بَارِكْ فِيهِمَا وَبَارِكْ عَلَيْهِمَا وَبَارِكْ لهُمَا فِي شَيْلِهِمَا

*Allahu, spusti blagoslov među njih, na njih i među njihovo potomstvo.
(En-Nesai, 1991: 6/72)*

Osim ove opće vrijednosti i odabranosti Ehli-bejta, Allahov Poslanik,
sallallahu alejhi ve selleme, govorio je i o posebnoj vrijednosti pojedini-
nih članova Ehli-bejta iz tog perioda.

ODABRANOST, ALI I ODGOVORNOST

Velika je čast pripadati porodici i biti potomak Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, ili nekog od njemu bliskih rođaka koji su primili *islam*. Ta počast donosi veću nagradu, ali i odgovornost. Allah Uzvišeni kaže:

يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنِ بَأْتٍ مِنْكُمْ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا.
وَمَنْ يَفْعَلْ مِنْكُمْ لَلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا

O žene Vjerovjesnikove, ako bi koja od vas očit grijeh učinila, kazna bi joj udvostručena bila, a to je Allahu lahko; a onoj koja se bude Allahu i Poslaniku Njegovu pokoravala i dobra djela činila – daćemo nagradu dvostruku i pripremićemo joj opskrbu plemenitu. (Kur'an, El-Ahzab: 30–31)

U sljedećem hadisu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, upozorava na veću odgovornost svoje porodice i svojih krvnih potomaka:

سِنَّةٌ لَعْنَتُهُمْ وَلَعْنَةُ اللَّهِ وَكُلِّ نَبِيٍّ كَانَ الرَّائِدُ فِي كِتَابِ اللَّهِ وَالْمُكَذِّبُ بِقَدَرِ اللَّهِ وَالْمُسْتَسَلِّطُ بِالْجَبْرُوتِ
لِيُعَزَّ بِدَلِّكَ مَنْ أَدَلَ اللَّهُ وَيُذَلَّ مَنْ أَعَزَّ اللَّهُ وَالْمُسْتَجِلُّ لِحُرْمِ اللَّهِ وَالْمُسْتَجِلُّ مِنْ عَيْتِي مَا حَرَّمَ اللَّهُ
وَالتَّارِكُ لِسُنَّتِي

Šestoricu sam prokleo ja, i prokleo ih je Allah, i svaki vjerovjesnik koji je bio: onoga koji dodaje Allahovoj Knjizi; onoga koji poriče Allahovu odredbu; onoga koji dođe na vlast silom da bi ukazao čast onome koga je Allah ponizio i da bi ponizio onoga kome je Allah ukazao čast; onoga koji smatra dozvoljenim Allahove zabrane; onoga iz mog potomstva koji smatra dozvoljenim ono što je Allaha zabranio; i onoga koji ostavlja moj sunnet. (Et-Tirmizi, 4/457; Hibban, 1993: 13/60)

Na tu dimenziju odgovornosti Ehli-bejta skreće pažnju i praunuk Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, Alija ibn Husejn, poznat kao Zejnul-'abidin, kada kaže:

إِنِّي لِأَرْجُو أَنْ يُعْطِيَ اللَّهُ لِلْمُحْسِنِ مِنَّا أَجْرَيْنِ وَأَخَافُ أَنْ يَجْعَلَ عَلَى الْمُسِيءِ مِنَّا وَرِثَيْنِ

“Uistinu se nadam se da će Allah dobrome od nas dati dvostruku nagradu, a pokvarenom od nas dvostruku kaznu.” (Tejmije, 1984: 23)

Također, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, skrenuo nam je pažnju da svi njegovi potomci koji su automatski njegov Ehli-bejt neće biti dostojni svog porijekla. Abdullah ibn Omer, radijallahu anhuma pripovijeda kako su ashabi sjedili kod Allahovog

Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, pa je govorio o mnogim smutnjama dok nije spomenuo smutnju *ahlās* (prostirka). Jedan čovjek je upitao: (يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا فِتْنَةُ الْأَخْلَاسِ) “Allahov Poslaniče, kakva je to smutnja *ahlās*?” Odgovorio je:

هَرَبْتُ وَحَرَبْتُ ثُمَّ فِتْنَةُ السَّرَّاءِ دَخَلْتُهَا مِنْ تَحْتِ قَدَمِي رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يَبْرَعُ مِنْهُ أَنَّهُ مِنِّي وَأَيْسَ مِنِّي وَإِنَّمَا
أَوْلِيَايَ الْمُسْتَوْثُونَ ثُمَّ يَصْطَلِحُ النَّاسُ عَلَيَّ رَجُلٌ كَوْرِكُ عَلَيَّ ضَلَعٌ ثُمَّ فِتْنَةُ الدُّهَيْمَاءِ لَا تَدْعُ أَحَدًا مِنْ
هَذِهِ الْأُمَّةِ إِلَّا لَطَمْتَهُ لَطْمَةً فَإِذَا قَبِلَ انْتَقَضَتْ تَمَادَتْ يُصْبِحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا حَتَّى
يَصِيرَ النَّاسُ إِلَى فُسْطَاطَيْنِ فُسْطَاطِ إِيْمَانٍ لَا نِفَاقَ فِيهِ وَفُسْطَاطِ نِفَاقٍ لَا إِيْمَانَ فِيهِ فَإِذَا كَانَ ذَاكُمْ
فَانْتَظِرُوا الدَّجَالَ مِنْ يَوْمِهِ أَوْ مِنْ غَدِهِ

To je (smutnja) bježanja i ratovanja, zatim smutnja koja će izbiti ispod nogu čovjeka iz moga Ehli-bejta koji će smatrati da je moj, ali on nije moj. Meni bliski su samo oni koji se grijeha čuvaju i Allaha boje. Zatim će se ljudi okupiti oko jednog čovjeka kao bedro na rebro. Potom će biti smutnja sljepila i mraka koja neće nikoga poštediti od ovoga ummeta a da ga neće zadesiti. Kada se čuje da je prestala, ona će se još produžiti. Čovjek će u njoj zanaćati kao vjernik, a osvitati kao nevjernik sve dok se ljudi ne podijele u dva tabora: tabor vjerovanja u kojem nema licemjerstva i tabor licemjerstva u kojem nema vjerovanja. Kada vam se to desi, iščekujte Dedždžala, taj dan ili sutradan. (Es-Sidžistani, 2/495; Ibn Hanbel, 1999: 2/133)

U jednoj drugoj predaji Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, još je bliže pojasnio značenje ove smutnje:

إِنَّ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ فِتْنَةً كَقِطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يُصْبِحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْمِنًا وَيُمْسِي كَافِرًا الْقَاعِدُ فِيهَا حَيْرٌ
مِنَ الْقَائِمِ وَالْقَائِمُ فِيهَا حَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي وَالْمَاشِي فِيهَا حَيْرٌ مِنَ السَّاعِي

*Pred vama su smutnje kao dijelovi mrkle noći. U njima će čovjek osvitati kao vjernik, a omrkavati kao nevjernik. Onaj koji samo sjedi za vrijeme njih biće bolji od onoga koji stoji, a onaj koji samo stoji biće bolji od onoga koji ide, a onaj koji samo ide biće bolji od onoga koji žuri. Upitali su: “Šta nam naređuješ?” Odgovorio je: “كُونُوا أَخْلَاسَ بُيُوتِكُمْ” - Budite prostirka (*ahlās*) u vašim kućama. (Es-Sidžistani, 2/503; Ibn Hanbel, 1999: 4/408)*

TAKVALUK JE NAJVEĆA VRIJEDNOST

Blizina Allahu i Resulullahu nije uvjetovana samo krvnim srodstvom. Ona je, također, vezana za moralnost, čuvanje od grijeha i strah od Allaha (*takvā*). Amidži Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, Ebu Lehebu, krvna blizina nije bila od koristi. O tome nedvosmisleno govore ove predaje.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je nakon objave ajeta: *I opomeni rodbinu svoju najbližu* (Kur'an, Eš-Šu'ara: 214), Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, rekao:

يَا مَعْشَرَ قُرَيْشٍ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا اشْتَرُوا أَنْفُسَكُمْ لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا يَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَيَا صَفِيَّةُ عَمَّةَ رَسُولِ اللَّهِ لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَيَا فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ سَلِيْنِي مَا شِئْتِ مِنْ مَالِي لَا أُغْنِي عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا

Skupino Kurejšija!, ili neku sličnu riječ: Iskupite sami sebe, ja vas nimalo ne mogu odbraniti od Allaha! O sinovi Abdu Menafovi, ja vas nimalo ne mogu odbraniti od Allaha! O Abbase, sine Abdul-Muttalibov, ja te nimalo ne mogu odbraniti od Allaha! O Safijja, tetko Allahova Poslanika, ja te nimalo ne mogu odbraniti od Allaha! O Fatima, kćeri Muhammedova, traži što hoćeš od mog imetka, ja te nimalo ne mogu odbraniti od Allaha! (El-Buhari, 1987: 3/1012 i 4/1787)

U Muslimovom *Sahihu* Ebu Hurejre, radijallahu anhu, kaže da je, nakon objave ovoga ajeta, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, pozvao Kurejšije i kada su se sabrali, obratio im se skupno i pojedinačno:

يَا بَنِي كَعْبِ بْنِ لُؤَيٍّ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ يَا بَنِي مُرَّةَ بْنِ كَعْبٍ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ يَا بَنِي هَاشِمٍ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنْقِدُوا أَنْفُسَكُمْ مِنَ النَّارِ يَا فَاطِمَةَ أَنْقِذِي نَفْسَكَ مِنَ النَّارِ فَإِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا غَيْرَ أَنَّ لَكُمْ رَحْمًا سَأَبْلُغُهَا بِبِلَالِهَا

O sinovi Ka'b ibn Luejja, spasite se od Vatre! O sinovi Murre ibn Ka'ba, spasite se od Vatre! O sinovi Abdu Šemsa, spasite se od Vatre! O sinovi Abdu Menafovi, spasite se od Vatre! O sinovi Hašimovi, spasite se od Vatre! O sinovi Abdul-Muttalibovi, spasite se od Vatre! O Fatima, spasi se od vatre! Ja vas nimalo ne mogu odbraniti od Allaha! S tim da vi imate rodbinstvo koje ću ja održavati na lijep način. (Muslim En-Nejsaburi, 1/192)

Kako je, bez sumnje, velika privilegija i čast biti krvno vezan za Alla-

hovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, tako je velika čast biti moralan, pošten, grijeha se čuvati i od Allaha Svevišnjeg strahovati. O tome nam govori dio sljedećeg ajeta, kao i naredni hadisi:

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ

Najugledniji kod Allah je onaj koji Ga se najviše boji. (Kur'an, El-Hudžurat: 13)

Imami Ahmed prenosi da, kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve sahabihi ve selleme, slao Mu'aza ibn Džebela u Jemen, ispratio ga je dajući mu oporuku. Mu'az je jahao, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve sahabihi ve selleme, išao je pored njegove jahalice. Nakon što je završio (s oporukom), reče:

يَا مُعَاذُ إِنَّكَ عَسَى أَنْ لَا تَلْقَانِي بَعْدَ عَامِي هَذَا أَوْ لَعَلَّكَ أَنْ تَمُرَّ بِمَسْجِدِي هَذَا أَوْ قَبْرِي

Mu'aze, možda me nećeš sresti, poslije ove moje godine, ili ćeš možda proći pored ove moje džamije ili pored moga mezara. Mu'az je zaplakao iz bojazni i tuge zbog rastanka s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve alihi ve sahabihi ve selleme. Zatim se okrenuo (Poslanik), stao svojim licem naspram Medine i rekao:

إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِي الْمُتَّقُونَ مَنْ كَانُوا وَحَيْثُ كَانُوا

Najpreči ljudi meni su oni koji su moralni, koji se grijeha čuvaju i Allaha boje; ko god oni bili i gdje god oni bili. (Ibn Hanbel, 1999: 5/235)⁵

Istu ovu predaju navode Ibni Hibban u svom *Sahihu*. Kod njega se u drugom dijelu hadisa spominje i Ehli-bejt:

إِنَّ أَهْلَ بَيْتِي هَؤُلَاءِ يَرَوْنَ أَنَّهُمْ أَوْلَى النَّاسِ بِي وَلَيْسَ كَذَلِكَ إِنَّ أَوْلِيَّائِي مِنْكُمْ الْمُتَّقُونَ مَنْ كَانُوا وَحَيْثُ كَانُوا

Ova moja kućna porodica (Ehle bejtī) smatra da mi je najbliža, a nije tako. Meni su najbliži oni koji su moralni, koji se grijeha čuvaju i Allaha boje; ko god oni bili i gdje god oni bili. (Hibban, 1993: 2/414)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve sahabihi ve selleme, također je jednom prilikom rekao:

أَلَا إِنَّ آلَ أَبِي يَعْنِي فُلَانًا لَيْسُوا لِي بِأَوْلِيَاءَ إِذَا وَلِيَّيَ اللَّهُ وَصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ

5 U drugoj predaji imami Ahmeda istog ovog hadisa zabilježeno je: لَا تَبْكُ يَا مُعَاذُ تَبْكَاءَ أَوْ إِنَّ: الْبُكَاءُ مِنَ الشَّيْطَانِ - *Ne plači, Mu'aze, uistinu, plač, ili je rekao: zaista, plač je od šejtana* (Ibn Hanbel, 1999: 5/235).

Zaista porodica toga i toga nisu mi bliski. Meni je samo blizak Allah i dobri vjernici. (Muslim En-Nejsaburi, 1/97)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, upitan je: “مَنْ كُلُّ تَقِيٍّ – Ko je Muhammedova porodica?”, pa je odgovorio: كُلُّ تَقِيٍّ – *Svaki onaj ko se grijeha čuva i bogobožazan je*, a zatim je proučio: *إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ* – *Čuvari njegovi su samo oni koji se Allaha boje.* (Et-Taberani, 1415: 3/338)

Istog značenja je i ova predaja:

أَلُ مُحَمَّدٍ كُلُّ تَقِيٍّ

Porodica Muhamedova je svako moralan, ko se grijeha čuva i Allaha boji. (El-Adžluni, 1988: 1/18)

Imam Ali ibn Musa er-Rida – potomak Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nakon što se njegov brat često hvalisao: “Mi Ehli-bejt, mi Ehli-bejt...”, reče: “Slušaj ti, onaj koji je krvno najdalji od Poslanika, a bogobožasniji je od tebe, tako mi Boga, Poslaniku je bliži od tebe.” (Avdić, 2003: 79)

Ibn Redžeb el-Hanbeli, govoreći o odnosu srodstva i bliskosti, zaključuje: “Ovo jasno govori da se Poslanikova bliskost ne može zaslužiti porijeklom, pa makar to bili njemu najbliži po krvi. Njegova bliskost zaslužuje se samo imanom i dobrim djelom. Ko upotpuni svoje vjerovanje i djela on je zaslužan da bude blizak Poslaniku, bez obzira da li je njegovo porijeklo bilo blisko Poslaniku ili ne bilo. U tom značenju pjesnik je rekao:

*Tako mi života, zar vrijedi čovjeka cijeniti
osim zbog njegova vjerovanja;
ne odustaj od bogobožnosti prepuštajući se svom porijeklu;
Islam je uzdigao Selmana iz Perzije,
a mnogoboštvo je prisjelo Ebu Lehebu.”* (El-Hanbeli, 2004: 513)

Slično razmišlja i Said Nursi, islamski mislilac, kurdskog porijekla. On, i sam krvno vezan za Ehli-bejt, kaže: “Pod Ehli-bejtom (*Porodicom Poslanikovom*), kada se govori o poslaničkoj misiji, podrazumijeva se slijeđenje vjerovjesničkog sunneta, pa onaj ko napusti časni sunnet u suštini ne pripada Ehli-bejtu i ne može mu biti istinski blizak.” (Nursi, 2007: 34)

LJUBAV PREMA EHLI-BEJTU

Sama ljubav prema odabranim Allahovim robovima ubraja se u dobra djela koja će nemjerivu težinu imati na Sudnjem danu. Allah Uzvišeni u suri *En-Nisa*, 69–70. ajet kaže:

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّالِحِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا. ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا

Oni koji su pokorni Allahu i Poslaniku, bit će u društvu onih koje je Allah blagodario: vjerovjesnika, pravednika, šehida i dobrih ljudi, a divno li je to društvo! Ta blagodati je od Allaha i dovoljno je da Allah sve to zna!

Imam Ibn Kesir to komentariše na sljedeći način: “To znači, ko bude radio ono što su Allah i Njegov Poslanik zapovijedili, a klonio se onoga što su Allah i Njegov Poslanik zabranili, Allah će mu dati prebivalište u Kući Njegove počasti, u društvu s vjerovjesnicima, a potom drugima nakon njih po stepenu: pravednicima, šehidima i dobrim ljudima čija su javna i tajna djela dobra. On njih hvali, pa kaže: *a divno li je to društvo!*” (Ibn Kesir, 2000: 290)

Govoreći o povodu objavljivanja ovog ajeta, imam Ibn Kesir kaže da Ebu Bekr ibn Merdevejh navodi predanje od hazreti Aíše, koja kaže: “Jednom prilikom došao je neki čovjek Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve selleme, i rekao: ‘Allahov Poslaniče, draži si mi od mene samog! Draži si mi od moje porodice! Draži si mi od moga djeteta! Kada sam ja u kući, pa te se sjetim, ne mogu se suzdržati da ti ne dođem i vidim te! Kada se sjetim svoje i tvoje smrti, znam da ćeš ti, kada uđeš u Džennet, biti s vjerovjesnicima, a ja kada uđem tamo, bojim se da te neću vidjeti.’ Vjerovjesnik mu na to nije odgovorio, pa je objavljen ovaj ajet: *Oni koji su pokorni Allahu i Poslaniku, bit će u društvu onih koje je Allah blagodario: vjerovjesnika, pravednika, šehida i dobrih ljudi, a divno li je to društvo!*” (Ibn Kesir, 2000: 291)

Enes ibn Malik, radijallahu anhu, prenosi da je neki čovjek došao Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, i pitao ga o Sudnjem danu: “Kada će biti Sudnji dan?” Odgovorio mu je protupitanjem: *A šta si ti pripremio za njega?* Čovjek reče: “Ništa, osim što ja volim Allaha i Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme.” Reče mu: *أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ – Ti ćeš biti sa onim koga voliš.* Enes dalje nastavlja: “Ja volim Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve selleme, Ebu Bekra i Omera i nadam se da ću biti sa njima zbog moje ljubavi prema njima,

iako ja ne radim djela poput njih.” (Ibn Kesir, 1994: 4/556–7)

Ranije smo naveli ajet u kojem Allah Uzvišeni skreće pažnju na ljubav prema porodici i rodbini Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme:

ذَلِكَ الَّذِي يُبَيِّنُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ

To je ono čime Allah obveseljava robove Svoje koji vjeruju i čine dobra djela. Reci: ‘Ne tražim od vas za to nikakvu nagradu, osim ljubavi prema rodbini.’ A ko učini dobročinstvo, dodaćemo mu na njega dobro. Uistinu! Allah je Oprosnik, Zahvalni.

Rahmetli Abdulah-efendija Čelebić, govoreći o ljubavi prema Ehli-bejtu kao aspektu ljubavi prema Allahu Uzvišenom i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve selleme, kaže: “I kao što je ljubav prema Allahu, dž.š., neodvojiva od ljubavi prema Poslaniku, a.s., isto tako je neodvojiva ljubav prema Alejhisselamu bez ljubavi prema Ehli-bejtu.” (Čelebić, 1986: 17)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, govori općenito o neophodnosti ljubavi prema njegovoj porodici iz obzira prema njemu, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, kaže:

أَحِبُّوا اللَّهَ لِمَا يَغْدُوكُمْ مِنْ نِعَمِهِ وَأَحِبُّواي بِحُبِّ اللَّهِ وَأَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي بِحُبِّي

Volite Allaha zbog blagodati koje vam daje. Allahu za ljubav volite mene. Meni za ljubav volite moju porodicu.

Imami Ahmed bilježi od amidže Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, Abbasa ibn Abdul-Muttaliba, r.a., da je rekao: “Rekao sam: ‘O, Allahov Poslaniče, kada izađemo, vidimo da Kurejši-je razgovaraju, a kada nas ugledaju, ušute.’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, se naljutio da mu je potekao znoj između očiju, pa je rekao:

وَاللَّهِ لَا يَدْخُلُ قَلْبُ امْرِئٍ إِيْمَانًا حَتَّىٰ يُحِبَّكُمْ لِلَّهِ وَلِقَرَابَتِي

Tako mi Allaha, neće vjerovanje ući u srce čovjeka dok vas radi Allaha i moga srodstva ne zavoli.” (Ibn Hanbel, 1999: 1/207)

Ibn Madžina predaja još je eksplicitnija:

مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَتَحَدَّثُونَ فَإِذَا رَأَوْا الرَّجُلَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي قَطَعُوا حَدِيثَهُمْ وَاللَّهِ لَا يَدْخُلُ قَلْبَ رَجُلٍ الْإِيْمَانُ حَتَّىٰ يُحِبَّهُمْ لِلَّهِ وَلِقَرَابَتِهِمْ مِنِّي

Šta je nekim ljudima? Oni razgovaraju međusobno, a kada vide nekog

iz moje kućne porodice, prekidaju razgovor. Tako mi Allaha, vjerovanje neće u srce čovjeka sve dok ih ne zavoli radi Allaha i radi njihove rodbinske povezanosti sa mnom. (El-Kazvini, 1/50)

Et-Taberani bilježi sljedeći hadis:

لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَأَهْلِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَهْلِهِ وَذَاتِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ ذَاتِهِ

Neće rob vjerovati dok mu ja ne budem miliji od samoga sebe, moja porodica milija mu od njegove i moje sopstvo milije mu od njegova sopstva. (Et-Taberani, 1983: 7/75)

U nekim hadisima Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, preporučuje da se kod djece, u odgojnom smislu, od malih nogu razvija ljubav prema njemu i prema njegovoj, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, porodici:

أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَىٰ ثَلَاثِ خِصَالٍ حُبِّ نَبِيِّكُمْ وَحُبِّ أَهْلِ بَيْتِهِ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ فَإِنَّ حَمَلَةَ الْقُرْآنِ فِي ظِلِّ اللَّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ مَعَ أَنْبِيَائِهِ وَأَصْفِيَائِهِ

Odgajajte vašu djecu sa tri osobine: ljubavi prema vašem vjerovjesniku, ljubavi prema njegovoj kućnoj porodici i učenju Kur'ana. Hafizi Kur'ana biće u Allahovom hladu, sa Allahovim vjerovjesnicima i odbačenicima, u danu kada neće biti osim Njegova hlada.

Također, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, u više navrata upozorava prisutne na odnos i ljubav prema ashabima, a svi članovi njegove porodice, iz tog perioda, koji su primili islam ujedno su i ashabi, a također i pojedini ashabi, kao Selman el-Farisi,⁶ izdvojeni su kao članovi Ehli-bejta. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, kaže:

اللَّهُ فِي أَصْحَابِي اللَّهُ فِي أَصْحَابِي لَا تَتَّخِذُوهُمْ غَرَضًا بَعْدِي فَمَنْ أَحَبَّهُمْ فَمَحَبَّتِي أَحَبَّهُمْ وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَبِغْضِي أَبْغَضَهُمْ وَمَنْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ وَمَنْ آذَى اللَّهَ فَيُوشِكُ أَنْ يَأْخُذَهُ

(Bojte se) Allaha, (Bojte se) Allaha u pogledu mojih ashaba. (Bojte se) Allaha, (Bojte se) Allaha u pogledu mojih ashaba. Nemojte ih uzimati za metu poslije mene. Ko ih voli, voli ih zbog ljubavi prema meni, a ko ih mrzi, mrzi ih zbog mržnje prema meni. Ko ih uznemirava mene uznemirava, a ko mene uznemirava Allaha Uzvišenog uznemirava, a ko to učini Allah će ga brzo preuzeti. (Et-Tirmizi, 5/696)

⁶ Za kojeg je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, rekao : سَلْمَانَ مِّنْ أَهْلِ الْبَيْتِ : Selman je od nas, Ehli-bejta. (Et-Taberani, 1983: 6/212)

U srcu jednog pravog vjernika naći će se zajedno ljubav i za Ehli-bejt i za ashabe Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve sahbihi ve selleme. O tome nam govore sljedeći hadisi:

مَنْ أَحَبَّ أَصْحَابِي وَأَزْوَاجِي وَأَهْلَ بَيْتِي وَلَمْ يَطْعَنْ فِي أَحَدٍ مِنْهُمْ وَخَرَجَ مِنَ الدُّنْيَا عَلَى مَحَبَّتِهِمْ كَانَ مَعِي فِي دَرَجَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Ko bude volio moje ashabe, moje žene i moju kućnu porodicu, ne bude napadao nikoga od njih, te napusti dunjaluk, voleći ih, biće na mom položaju, sa mnom, na Sudnjem danu. (El-Hindi, 1989: 11/763)

... وَلِكُلِّ شَيْءٍ أَسَاسٌ وَأَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبُّ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحُبُّ أَهْلِ بَيْتِهِ

... a svaka stvar ima svoj temelj, a temelj Islama je ljubav prema ashabama Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, i ljubav prema njegovoj kućnoj porodici. (El-Hindi, 1989: 11/763)

NI PRETJERIVANJE NITI MRŽNJA

Ljubav prema Porodici Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, jeste dužnost, ali ona može imati i svoju suprotnost zbog njenog zanemarivanja, ali i krajnost zbog pretjerivanja.

Na opasnost odbojnosti prema Ehli-bejtu ukazuju i sljedeći hadisi, koji su sami po sebi jasni, te nas nedvosmisleno upravo na to upozoravaju:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يُبْعِضُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ رَجُلًا إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ النَّارَ

Tako mi Onoga u Čijoj Ruci je moja duša, neće nas, Ehli-bejt, neki čovjek zamrziti, a da ga Allah neće uvesti u Vatru. (Hibban, 1993: 15/435)

يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ لَكُمْ ثَلَاثًا أَنْ يُنَيِّبَ قَائِمَكُمْ وَأَنْ يَهْدِيَ ضَالِّكُمْ وَأَنْ يُعَلِّمَ جَاهِلَكُمْ وَسَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يُجْعَلَ لَكُمْ جُودَاءُ رُحَمَاءَ فَلَوْ أَنَّ رَجُلًا صَفَنَ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ فَصَلَّى وَصَامَ ثُمَّ لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ مُبْغِضٌ لِأَهْلِ بَيْتِ مُحَمَّدٍ دَخَلَ النَّارَ

O sinovi Abdul-Muttalibovi, tražio sam troje od Allaha za vas: da učvrsti postojanog vašeg, da uputi zalutalog vašeg, te da poduči nezalicu vašeg. I tražio sam od Allaha da vas učini darežljivim, odvažnim i milostivim. Pa kada bi neki čovjek ustrajno stajao između rukna i mekama, klanjao i postio, a mrzio kućnu porodicu Muhammedovu, ušao bi u Vatru. (El-Hakim En-Nejsaburi, 1990: 3/161)

Ovaj hadis, također, potvrđuje stav da su svi muslimani iz potomstva Abdul-Muttaliba, djeda Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve alihi ve selleme, od njegovog Ehli-bejta.

Zanemarivanje Ehli-bejta, ali i pretjerana ljubav, ne smiju biti razlogom podvajanja među muslimanima. Možda je najbolji primjer za to hazreti Alija, koji je bio istaknuti član Ehli-bejta. Naime, Rebi'a ibn Nadžid prenosi od Alije ibn Ebi Taliba, radijallahu anhu, da je rekao: "Pozvao me je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, i rekao mi:

إِنَّ فِيكَ مِنْ عَيْسَى مَثَلًا أَبْغَضْتَهُ يَهُودٌ حَتَّى بَهَتُوا أُمَّهُ وَأَحْبَبْتَهُ النَّصَارَى حَتَّى أَنْزَلُوهُ بِالْمَنْزِلِ الَّذِي
لَمْ يَسْ بِهِ

U tebi je primjer Isaa. Jevreji su ga mrzili, pa su potvorili njegovu majku. Kršćani su ga voljeli, pa su ga postavili na stupanj na kojem on nije." Hazreti Alija nastavlja:

أَلَا وَإِنَّهُ يَهْلِكُ فِي اثْنَيْنِ مُحِبٌّ يُفَرِّطُنِي بِمَا لَيْسَ بِي وَمُبْغِضٌ يَحْمِلُهُ سَنَابِي عَلَيَّ أَنْ يَبْهَتَنِي أَلَا إِنِّي لَسْتُ
بِنَبِيِّ وَلَا يُوحَى إِلَيَّ وَلَكِنِّي أَعْمَلُ بِكِتَابِ اللَّهِ وَسُنَّةِ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا اسْتَطَعْتُ فَمَا أَمَرْتُكُمْ
مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ فَحَقُّ عَلَيْكُمْ طَاعَتِي فِيمَا أَحْبَبْتُمْ وَكَرِهْتُمْ

"U pogledu mene, propast će dvojica: onaj koji me voli uznoseći me sa onim što ja nemam i onaj koji me mrzi, pa ga mržnja prema meni navede da me potvara. Uistinu, ja nisam vjerovjesnik, niti se meni objavljuje. Međutim, ja radim po Allahovoj Knjizi i Sunnetu Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve selleme, koliko god to mogu, pa ono što vam naredim od pokornosti Allahu obaveza vam je poslušati me, i u onom što vam je drago i što nije." (Ibn Hanbel, 1999: 1/160)

Gotovo identične izjave nalazimo i u djelu *Nehdžul-belaga*⁷, – koje predstavlja govore, pisma i izreke hazreti Alije ibn Ebi Taliba koje je sabrao Sejjid Šerif er-Radi:

وَسَيَهْلِكُ فِي صِنْفَيْنِ: مُحِبٌّ مُفَرِّطٌ يَذْهَبُ بِهِ الْحُبُّ إِلَى غَيْرِ الْحَقِّ، وَمُبْغِضٌ مُفَرِّطٌ يَذْهَبُ بِهِ الْبُغْضُ
إِلَى غَيْرِ الْحَقِّ، وَخَيْرُ النَّاسِ فِي خَالِ النَّمَطِ الْأَوْسَطِ فَالزُّمُوهُ، وَالزُّمُوا السَّوَادَ الْأَعْظَمَ فَإِنَّ يَدَ اللَّهِ مَعَ
الْجَمَاعَةِ، وَإِيَّاكُمْ وَالْفُرْقَةَ! فَإِنَّ الشَّادَّ مِنَ النَّاسِ لِلشَّيْطَانِ، كَمَا أَنَّ الشَّادَّةَ مِنَ الْعَنَمِ لِلذَّنْبِ. أَلَا مَنْ
دَعَا إِلَى هَذَا الشِّعَارِ فَاقْتُلُوهُ، وَلَوْ كَانَ تَحْتَ عِمَامَتِي هَذِهِ

"U pogledu mene, dvije vrste ljudi će stradati: onaj koji me pretjerano voli, pa ga ta ljubav odvede od Istine, i onaj koji me pretjerano mrzi, pa ga mržnja odvede od Istine. Najbolji je čovjek, u svom odnosu prema

⁷ Zbirka govora, izreka i pisama Alije ibn Ebi Taliba koje je sabrao Sejjid Šerif er-Radi. Veliki islamski reformator Muhammed Abduhu napisao je jedan od najpoznatijih komentara. Ovaj Abduhuov komentar više je puta štampan (Abduhu, 1996). Dr. Subhi Salih, s vrlo opširnim uvodom i svim potrebnim indeksima, uradio je naučnu valorizaciju *Nehdžul-belage* (Salih, bez godine). Prijevod djela na naš jezik uradili su prof. dr. Rusmir Mahmutćehajić i Mehmedalija Hadžić (Ibn Ebi Talib, 1994).

meni, onaj koji je na srednjem putu. Zato, budite stalno na njemu i budite stalno sa većinom, jer zaista je Ruka Božija na Zajednici. Čuvajte se razilaženja zato što je onaj koji se odvoji od ljudi plijen šejtanu, upravo kao što je ovca koja se odvaja od stada plijen vuku. Pripazite, ko god zove tome smjeru – ubijte ga, čak ako se krije i pod turbanom ovim mojim.” (Ibn Ebi Talib, 1994: 111)

Govoreći o umjerenosti u pogledu Ehli-bejta, upravo kroz primjer hazreti Alije, Said Nursi kaže: “Nije dobro ni pretjerivati ni podbacivati u bilo čemu. Ispravni i dosljedni put je sredina i umjerenost, i Ehli-sunnet i džema’at je odabrao taj pravac. Ali, nažalost, kako su se god neke ideje haridžija i vehabizma uvukle pod plaštom Ehli-sunneta i džema’ata, tako isto i dio onih koji su zavedeni politikom kao i ateisti kritiziraju – da nas Allah sačuva – hazreti Aliju, r.a., govoreći: *On je u potpunosti bio neuspješan u rukovođenju Hilafetom, jer nije imao pojma o politici i u svoje je vrijeme bio nesposoban upravljati ummetom.* Naspram ove nepravedne optužbe od strane takvih, Šiije su zauzele srdit i nezadovoljan stav prema Ehli-sunnetu. A činjenica je da načela Ehli-sunneta i temelji njihovog pravca uopće ne proishode dotična mišljenja, nego, ustvari, dokazuju suprotno. Zbog toga apsolutno je nemoguće okriviti pravac Ehli-sunneta za ideje koje su potekle od haridžija i ateista. Naprotiv, pripadnici Ehli-sunneta su bliskiji Aliji, r.a., od Šiija. Oni u svim hutbama i dovama spominju hazreti Aliju, r.a., s pohvalom i uvažavanjem koje on i zaslužuje. Posebno se u tome ističu evlije i prosvijetljeni znalci, koji su u apsolutnoj većini pripadnici pravca Ehli-sunneta i džema’ata, jer oni njega uzimaju za svoga duhovnog upravitelja i kao Šah-i velajet. Šiije se ne bi trebale neprijateljski odnositi i sučeljavati sa Ehli-sunnetom propuštajući tako haridžije i ateiste koji su istovremeno neprijatelji i Šiija i Sunnija. Jedan dio Šiija, čak, napušta i vjerovjesnički sunnet iz pakosti prema Ehli-sunnetu!” (Nursi, 2007: 41–2)

ZAKLJUČAK

Jedno od temeljnih pitanja na kojem se podijelio islamski svijet tokom svoje, četrnaest vijekova duge povijesti jeste porodica Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve alihi ve selleme*. Ovim radom upravo želimo skrenuti pažnju da je odabranost, vrijednost i ljubav prema Ehli-bejtu nešto zajedničko svim muslimanima, nešto što treba biti kohezivni faktor, a nikako razlog podvajanja i međusobnih osuda.

Porodica Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve selleme*, naše je kolektivno dobro, na koje svi imamo pravo, a u čijoj ljubavi, poštivanju i prihvatanju mi, individualno, možemo biti bolji jedni od drugih: “Znanje o životu, riječima i djelima porodice i potomaka poslanika Muhammeda, *sallallahu alejhi ve alihi ve selleme*, nije ni sufijska, ni ši'itska, ni sunnijska baština. To je pravo svakog sljedbenika Muhammeda, *sallallahu alejhi ve alihi ve selleme*. To je pravo i obaveza svakog muslimana...” (Karahodžić, 2006: 8)⁸

Uz sve navedeno, ne treba zaboraviti ni činjenicu da, kako je, bez sumnje, velika privilegija i čast biti krvno vezan za Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve alihi ve selleme*, tako je velika čast biti moralan, pošten, grijeha se čuvati i Allaha Uzvišenog bojati.

Nadamo se da je ovaj rad, inša-Allah, skromni doprinos boljem poimanju Ehli-bejta, tj. razumijevanju važnosti članova i potomaka iz Ehli-bejta, približavanju njihove uloge kao uzora i ideala naših života, jačanju naše ljubav prema Poslaniku, *sallallahu alejhi ve alihi ve selleme*, njegovoj Porodici, te našem učvršćivanju u njihovom slijedenju i uvažavanju do posljednjeg našeg *nefesa*.

Molimo Allaha Uzvišenog da nas učvrsti u dosljednom slijedenju puta kojeg je On, Uzvišeni, trasirao životom Allahovog Poslanika, *sallallahu alejhi ve alihi ve selleme*, životima njegove porodice i njegovih *as-haba*, *radijallahu anhu edžmein*. AMIN.

8 Iz Predgovora Midhata Čelebića.

Literatura

Prijevod Kur'ana sa tefsirrom i komentarom na bosanskom jeziku. (2001). Bavaria Verlag, München: SKD.

Abduhu M. (1966). *Šerhu Nehdžil-belagati*. Bejrut: Darul-fikr.

Asad M. (2004). *Poruka Kur'ana*. Sarajevo: El-Kalem.

Avdić I. (2003). *Imali li Ehli-bejta u Kur'anu*, u : Ehli bejt u Bosni i Hercegovini - Zbornik radova "Međunarodnog simpozija o Ehli bejtu" održanog 25. i 26. maja 2003. godine u Sarajevu. Sarajevo: Naučnoistraživački institut "Ibn Sina".

Čelebić A. (1986). *Aspekti ljubavi prema Bogu - Ljubav prema Ehli-Bejtu*. Sarajevo: Islamska misao.

El-Adžluni I.I.M. (1988). *Kešful-hafa ve muzilul-ilbas 'ammeštehere minel-ehadisi ala elsinetin-nas*. Bejrut: Darul-kutubil-'ilmijje.

El-Bedr A.I.H.A. (2001). *Fadlu Ehlil-bejti ve 'uluvvu mekanetihim 'inde ehliis-Sunneti vel-džema'ati*. Rijad: Daru Ibnil-Esir.

El-Buhari M.I.I. (1987). *Sahihul-Buhari*. Bejrut: Daru Ibn Kesir.

El-Hanbeli I.R. (2004). *Buđenje ambicija*. Sarajevo: Bookline.

El-Hejtemi A.I.H. (1997). *Es-sava'ikul-muharrrika 'ala ehliir-refdi ved-dalail vez-zendika*. Bejrut: Muessesetur-Risale.

El-Hindi A.I.H. (1989). *Kenzul-'ummal fi sunenil-akvali vel-efa'ali*. Bejrut: Muessesetur-Risale.

El-Kazvini I.M. (?). *Suneu Ibni Madže*. Bejrut: Darul-fikr.

El-Vabil J.I.A. (2001). *PREDZNACI SUDNJEG DANA, mali – srednji – veliki*. Sarajevo.

En-Nejsaburi M.I.A.H. (1990). *El-Mustedrek ales-sahihajn*. Bejrut: Darul-kutubil-ilmijje.

En-Nejsaburi M.I.H. (?). *Sahihu Muslim*. Bejrut: Daru ihjait-turasil-arebijj.

En-Nesai A.I.Š. (1991). *Sunenun-Nesai el-kubra*. Bejrut: Darul-kutubil-'ilmijje.

Es-Sehimi S. I. S. (2004). *El-'Akidetu fi Ehlil-bejti bejnel-ifrati vet-tefriti*. Kairo: Mektebetut-turasil-islamijji.

Es-Sidžistani E.D. (?). *Sunenu Ebi Davud*. Darul-fikr.

Et-Taberani E.K. (1415 po H.) *El-Mu'džemu-l-evsetu*. Kairo: Darul-haremejn.

Et-Taberani E.K. (1983). *El-Mu'džemu-l-kebiru*. Mosul: Mektebetuz-Zehra.

Et-Tirmizi E.I. (?). *Sunenut-Tirmizi*. Bejrut: Daru ihjait-turasil-'arebijj.

Hadžić K. (1988). *Muhammedov a. s. Ehlul-Bejt (Porodica)*. Sarajevo: Takvim Rijasetu islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.

Halilović S. (2010). *Sira – životopis posljednjeg Allahovog Poslanika*. Sarajevo: El-Kalem i Islamski pedagoški fakultet u Zenici.

Hanbel A.I. (1999). *Musnedu Ahmed*. Muessesetur-Risale.

- Hejkel M.H. (2004). *Život Muhammeda, a. s.*. Sarajevo: El-Kalem.
- Hibban M. (1993). *Sahihu Ibni Hibban*. Bejrut: Muessesetur-risale.
- Ibn Kesir I. (1994). *Tefsirul-Kur'anil-'azim*. Kuvajt.
- Ibn Kesir I. (2000). *Tefsir Ibn Kesir - skraćeno izdanje*. Sarajevo: Visoki saudijski komitet za pomoć BiH.
- Jemani M.A. (1998). *Allimu evladekum mehabbete ali bejtin-Nebijj*. Džidda: Darul-Kibleti.
- Karahodžić M. (2006). *Lađa spasa*. Sarajevo: Bemust.
- Nursi B.S. (2007). *Odsjaji*. Sarajevo: Rejhan.
- Qutb S. (1999). *U okrilju Kur'ana*. Sarajevo: FIN.
- Salih S. (?). *Nehdžul-belaga*. Kom: Muessesetu Darul-hidžreti.
- Sedić F. (1996). *Mali predznaci Sudnjeg dana*. Aktivna islamska omladina.
- Talib A.I.E. (1994). *Staza rječitosti - govori, pisma i izreke*. Zagreb.
- Tejmijje I. (1984). *Fadlu Ehliil-bejti ve hukukuhum*. Džidda: Darul-kibleti.
- Tuhmaz A.M. (2002). *Hanefijski fikh – Knjiga 1*. Sarajevo.
- Valjevac M. (2004). *Vrijednost i značaj donošenja salavata*. Zenica.

Mina Valjevac
Mensur Valjevac

EXCEPTIONALITY AND VALUE OF THE AHLUL BAYT

Abstract

According to the Qur'an and Hadith the Prophet of Allah, Muhammad, peace be upon him, is the most exceptional slave and Prophet of Allah, and his family presents the most exceptional family. Its value is being indicated directly and indirectly by the Qur'an verses as well as by the hadith of the Prophet of Allah, may Allah send blessings and peace upon him. The imperative of seeking the blessing for the Prophet of Allah, peace be upon him, implies also seeking the blessing for his family. The value of the Ahlul Bayt is also seen in the fact that the Prophet, peace be upon him, gave some hints that in the Last Era (Akhir Zaman), a man from his Ahlul Bayt, will be properly guided and given (mehdijj) to the Earth and all its inhabitants to reestablish the disturbed balance and harmony on it, which after being filled with injustice will be filled with justice. Some descendents of the Prophet, peace be upon him, his Ahlul Bayt, are not worthy of their origin. The moral believers who avoid sins and are afraid of Allah are members of his, peace be upon him, blessed family. The love for the Prophet's, peace be upon him, family is a duty but it might have its opposite due to its disregard, and also its extreme due to the exaggeration.

Keywords: Ahlul Bayt, exceptionality, value, morality, love, responsibility

د. منصور فاليفاتس

اصطفاء وقيمة أهل البيت

ملخص

بحروف القرآن الكريم والأحاديث النبوية فان رسول الله محمد صلى الله عليه وسلم هو عبد الله ورسوله الذي اصطفاه الله ، وأهل البيت هم المصطفون في هذه الأمة . وتشير الآيات القرآنية والأحاديث النبوية الى قيمتهم بطريقة مباشرة وغير مباشرة ، صلى الله عليه وعلى آله وسلم . ضرورة الصلاة على رسول الله صلى الله عليه وسلم يفهم منه طلب الصلاة على آل بيته .

احدى القيم التي يختص بها اهل البيت هي أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال يخرج في آخر الزمان رجل من أهل بيتي يكون هدية مهداة ورحمة للعالمين (المهدي) يملأ الأرض عدلا كما ملئت جورا .

تنعكس قيمة أهل البيت في حقيقة أنه في آخر الزمان يخرج رجل من أهل البيت يكون هدية مهداة ورحمة للعالمين (المهدي) يملأ الأرض عدلا كما ملئت جورا.

المؤمنون الذين يتجنبون الخطيئة ويحافظون الله عز وجل هم جزء من أهله المباركين . حب آل بيت رسول الله صلى الله عليه وسلم هو واجب ويمكن أن يحدث العكس بسبب الاهمال أوالمبالغة بسبب التشدد .

الكلمات المفتاحية : أهل البيت ، الاصطفاء ، القيمة ، الأخلاق ، الحب ، المسؤولية .